

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Describe the monetary system in Palestine at the time of the Mishna.
2. How often did bathing normally occur in the villages of Palestine?
3. Describe the wearing of shoes and sandals in the cities and in the villages.
4. Describe the dining table used in Palestine at the time of the Mishna.
5. What materials were used for writing?

This and much more will be addressed in the eleventh lecture of this series: "How Did They Live in Antiquity".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series III Lecture #11

HOW DID THEY LIVE IN ANTIQUITY?

I. Language

A.

תניא, אמר רבי: בארץ ישראל לשון סורסי למה? או לשון הקדש או לשון יונית וא"ר יוסי:
בבל לשון ארמי למה? או לשון הקדש או לשון פרסי. בבא קמא דף פג.א

Rabbi stated: Why use the Syriac language in Eretz Yisrael [where] either the Holy Tongue or the Greek language [could be employed]? And R. Yose said: Why use the Aramaic language in Babylon [where] the Holy Tongue or the Persian language [could be used]? **Bava Kama 82b-83a**

B. I have also taken a great deal of pains to obtain the learning of the Greeks, and understand the elements of the Greek language, although I have so long accustomed myself to speak our own tongue, that I cannot pronounce Greek with sufficient exactness, for our nation does not encourage those that learn the languages of many nations.
Josephus, Antiquities Book XX 11:2

II. Currency

A.

צא וחשוב כמה פרוטות בשני סלעים? יותר מאלפים, השתא אלפים לא הויין, יתר מאלפים קרי להו? אמר להו ההוא סבא, אנא תנינא לה: קרוב לאלפים. סוף סוף, אלפא וחמש מאה ותלתין ושיתא הוא דהויין כיון דנפקא להו מפלגא, קרוב לאלפים קרי ליה. קדושין יב.

Go out and estimate: how many perutahs are there in two sela's? More than two thousand. Seeing that there are not even two thousand, can he [the Tanna] call it more than two thousand? Thereupon a certain old man said to him: I learnt it, close on two thousand. But even so, it is only one-thousand-five-hundred-thirty-six! Since it passes beyond half [a thousand], it is called close on two thousand. **Kiddushin 12a**

B.

חמש סלעים של בן, שלשים של עבד, חמשים של אונס ושל מפתה, מאה של מוציא שם רע - כולם בשקל הקודש במנה צורי. קדושין יא:

The five sela's mentioned in connection with a firstborn, the thirty of a slave, the fifty of a ravisher and a seducer, and the hundred of a slanderer — all these are [computed] by the holy shekel according to the *Tyrian* maneh. **Kiddushin 11b**

C.

גזל מטבע ונסדק [וכו']. אמר רב הונא: נסדק - נסדק ממש, נפסל - פסלתו מלכות ורב יהודה אמר: פסלתו מלכות נמי היינו נסדק, אלא ה"ד נפסל? שפסלתו מדינה זו ויוצאה במדינה אחרת. בבא קמא צז.

If he misappropriated a coin and it became cracked etc. R. Huna said: *It became cracked* means that it actually cracked, *[and] it went out of use* means that the Government declared it obsolete. But Rav Yehudah said that where the Government declared the coin obsolete it would be tantamount to its being disfigured, and what was meant by *it went out of use* is that the inhabitants of a particular province rejected it while it was still in circulation in another province. **Bava Kama 97a**

D.

כמה תהא הסלע חסירה ולא יהא בה אונאה? רבי מאיר אומר: ארבע איסרות, איסר לדינר. ורבי יהודה אומר: ארבע פונדיונות, פונדיון לדינר. ורבי שמעון אומר: שמונה פונדיונות, שני פונדיונות לדינר. בבא מציעא דף נא:

By how much may the Sela be deficient and yet involve no overreaching? R. Meir said: four issars, which is an issar per denar. R. Yehudah said: four pundions, which is a pundion per denar. R. Shimon said: eight pundions, which is two pundions per denar. **Bava Metzia 51b**

E.

אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום מככר בפונדיון מארבע סאין בסלע. . . מי שיש לו מאתים זוז. לא יטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני. פאה ח:ז,ח

A poor man travelling from place to place must be given not less than a loaf [valued] at a pundion when four se'ahs cost one sela. . . He who possesses two hundred zuz, may not take 'gleanings', the forgotten sheaf, peah or the poor man's tithe. **Peah 8:7, 8**

III. Life in Town and Country

A. As for ourselves, therefore, we neither inhabit a maritime country nor do we delight in merchandise, nor in such a mixture with other men as arises from it; but the cities we dwell in are remote from the sea, and having a fruitful country for our habitation, we take pains in cultivating that only. Our principle care of all is this: to educate our children well, and we think it to be the most necessary business of our whole life to observe the laws that have been given us and to keep those rules of piety that have been delivered down to us. **Josephus, Against Apion Book I Par. 12**

B.

אמר רבי חנינא: חכמים הקילו על הכפרים להיות מקדימין ליום הכניסה כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין. . . . לא תימא כדי שיספקו מים ומזון, אלא אימא: מפני שמספקים מים ומזון לאחיהם שבכרכין. מגילה ד.:

The villages, however, may push the reading forward to the court day. R. Hanina said: The Sages made a concession to the villages by allowing them to push the reading forward to the Court day, in order that they might furnish food and water to their brethren in the cities. . . . Do not read [in the dictum of R. Hanina] ‘in order that they may furnish food and water’, but read, ‘because they furnish food and water to their brethren in the cities’. **Megilla 4a, b**

C.

בשלמא מכרך לעיר - דבכרך שכיחי כל מילי, בעיר לא שכיחי כל מילי, אלא מעיר לכרך מ"ט? מסייע ליה לרבי יוסי בר חנינא, דא"ר יוסי בר חנינא: מנין ששיבת כרכים קשה? שנאמר: (נחמיה י"א) ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים לשבת בירושלים. כתובות קי:

One may readily grant [the justice of the ruling that a wife may not be compelled to move] from a city to a town, since everything [necessary] is obtainable in a city while not everything is obtainable in a town. On what grounds, however, [can she not be compelled to move] from a town to a city? — [This ruling] provides support for R. Yosei b. Hanina who stated, ‘Whence is it deduced that city life is difficult? [From Scripture] where it is said: And the people blessed all men that willingly offered themselves to dwell in Jerusalem (Nehemia 11).’ **Kesubos 110b**

D.

דרש רבא: מאי דכתיב (שיר השירים ז') לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים נשכימה לכרמים נראה אם פרח הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את דדי לך. לכה דודי נצא השדה אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, אל תדינני כיושבי כרכים שיש בהן גזל ועריות ושבועת שוא ושבועת שקר, נצא השדה - בא ואראך תלמידי חכמים שעוסקין בתורה מתוך הדחק. עירובין כא:

Rava made the following exposition: What [are the allusions] in the Scriptural text: Come, my beloved, let us go forth into the field; let us lodge in the villages, let us get up early to the vineyards; let us see whether the vine hath budded, whether the vine-blossom be opened and the pomegranates be in flower; there will I give thee my love (Song of Songs 7)? ‘Come, my beloved, let us go forth into the field’; the congregation of Israel spoke before the Holy One, blessed be He: Lord of the universe, do not judge me as [thou wouldst] those who reside in large towns who indulge in robbery, in adultery, and in vain and false oaths; ‘let us go forth into the field’; come, and I will show Thee scholars who study the Torah in poverty. **Eiruvim 21b**

E. These two Galilees, so large and encompassed with so many nations of foreigners, have always been able to make a strong resistance on all occasions of war, for the Galileans are enured to war from their infancy and have been always very numerous, nor hath the country been ever destitute of men of courage or wanted a numerous set of them, for their soil is universally rich and fruitful and full of the plantations of trees of all sorts, insomuch that it invited the most slothful to take pains in its cultivation by its fruitfulness; accordingly, it is all cultivated by its inhabitants, and no part of it lies idle. Moreover, the cities lie here very thick and there are very many villages here everywhere so full of people, by the richness of their soil, that the very least of them contain above fifteen thousand inhabitants. **Josephus, The Wars of the Jews, Book III 3:2**

F.

ואמר ר' אלעזר: אין לך אומנות פחותה מן הקרקע, שנאמר: וירדו. רבי אלעזר חזיא לההיא ארעא דשדי ביה כרבא לפותיא, א"ל: אי תשדייה לאורכיך, הפוכי בעיסקא טב מינך. רב על לביני שיבלי, חזנהו דקא ניפן, אמר להו: אי ניפת איתנופי, הפוכי בעיסקא טב מינך. אמר רבא: מאה זוזי בעיסקא - כל יומא בשרא וחמרא, מאה זוזי בארעא - מילחא וחפוריה ולא עוד, אלא מגניא ליה אארעא, ומרמיא ליה תיגרי. אמר רב פפא: זרע ולא תזבין, אע"ג דכי הדדי נינהו הני מברכך. יבמות סג.

R. Eleazar further stated: No occupation is inferior to that of agricultural labour; for it is said, 'And they shall come down.' (Genesis 2:18) R. Eleazar once saw a plot of land that was ploughed across its width. 'Wert thou to be ploughed along thy length also', he remarked, 'engaging in business would still be more profitable'. Rav once entered among growing ears of corn. Seeing that they were swaying he called out to them, 'Swing as you will, engaging in business brings more profit than you can do'. Rava said: A hundred zuz in business means meat and wine every day; a hundred zuz in land, only salt and vegetables. Furthermore it causes him to sleep on the ground and embroils him in strife. R. Papa said, 'Sow but do not buy, even if the cost is the same; there is a blessing in the former.' **Yevomos 63a**

G.

אמר להו רבא לרבנן: במטותא מינייכו, ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי, כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא. ברכות לה:

Rava said to the Rabbis: I would ask you not to appear before me during Nisan and Tishri so that you may not be anxious about your food supply during the rest of the year.

Berachos 35b

H.

תנו רבנן: אין פוחתין את הנר, ואין עושין אלפסין חרניות ביום טוב, רבן שמעון בן גמליאל מתיר באלפסין חרניות. מאי חרניות? אמר רב יהודה: ערניות. מאי ערניות? אמר אביי: צעי חקלייתא. ביצה לב.

Our Rabbis taught: One may not hollow out a lamp and one may not make Ironian stewpots on a Festival. R. Shimon b. Gamliel permits Ironian stewpots. What does Ironian mean? — Said Rav Yehudah: Provincial. What does 'provincial' mean? — Said Abaye: Peasants' platters. **Beitza 32a**

I.

אמר ר' יוסי תיפתר באילן כופרניא דקיקיאי גאורחיהון מסתלקין עד דהוא יממא דצדי לון מיקמי חיותא. ירישלמי ברכות א:א

Rabbi Yosei said: The Braiisa must be referring to small villages that gather up their flocks while it is still day in order to avoid the wild animals. **Talmud Yerushalmi Berochos 1:1**

J.

הדירה שלא תרחצי במרחץ בכרכים שבת אחד ובכפרים שתי שבתות שלא תנעלי מנעל בכפרים שלשה חדשים ובכרכים מעת לעת. ירושלמי כתובות ז:ד

If the husband imposes a vow upon his wife that she shouldn't wash in a bath in the city for a period of a week or in a village for a period of two weeks, [or if he imposes a vow] that she shouldn't wear shoes in the villages for a period of three months or in the city for a period of twenty four hours, [than the wife can demand a divorce with full rights of the Kesubah]. **Talmud Yerushalmi Kesubos 7:4**

K.

אמר רב יהודה אמר רב: יושבי צריפין והולכי מדברות חיהין אינן חיים, ונשיהן ובניהן אינן שלהן. תניא נמי הכי, אליעזר איש ביריא אומר: יושבי צריפין כיושבי קברים, ועל בנותיהם הוא אומר (דברים כ"ז) ארור שכב עם כל בהמה. מאי טעמא? עולא אמר: שאין להן מרחצאות, ורבי יוחנן אמר: מפני שמרגישין זה לזה בטבילה. מאי בינייהו? איכא בינייהו נהרא דסמיך לביתא. עירובין נה:

Rav Yehudah citing Rav remarked: Dwellers in huts and travelers in the desert lead a miserable life, and their wives and children are not really their own. So it was also taught: Eliezer of Biria remarked: Those who dwell in huts are like those who dwell in graves, and concerning their daughters Scripture says: Cursed be he that lieth with any manner of beast. What is the reason? Ulla explained: Because they have no bath houses; and R. Johanan explained: Because they [allow each other to] perceive the times of their ritual immersion. What is the practical difference between them? — The case where a river is near the house. **Eiruvim 55b**

IV. Trades and Professions

A.

ותניא: כל עיר שאין בה עשרה דברים הללו אין תלמיד חכם רשאי לדור בתוכה: בית דין מכין ועונשין, וקופה של צדקה נגבית בשנים ומתחלקת בשלשה, ובית הכנסת, ובית המרחץ, ובית הכסא, רופא, ואומן, ולבלר, (וטבח), ומלמד תינוקות. סנהדרין יז:

It has been taught: A scholar should not reside in a city where the following ten things are not found: A court of justice that imposes flagellation and decrees penalties; a charity fund collected by two and distributed by three; a Synagogue; public baths; a convenience; a circumciser (or doctor); a surgeon (or blood letter), a notary; a slaughterer and a school-master. **Sanhedrin 17b**

B.

תניא: לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו, ולא נגר בקיסם שבאזנו, ולא סורק במשיחה שבאזנו, ולא גרדי באירא שבאזנו, ולא צבע בדוגמא שבצוארו, ולא שולחני בדינר שבאזנו. שבת יא:

It was taught: A tailor must not go out with a needle stuck in his garment, nor a carpenter with a chip behind his ear, nor a [wool] corder with the cord in his ear, nor a weaver with the cotton in his ear, nor a dyer with a [color] sample round his neck, nor a money-changer with a denar in his ear. **Shabbos 11a**

C.

תנו רבנן: כל שעסקיו עם הנשים סורו רע, כגון הצורפים, והסריקים, והנקורות, והרוכלין, והגרדיים, והספרים, והכובסים, והגרע, והבלן, והבורסקי אין מעמידים מהם לא מלך ולא כהן גדול. מאי טעמא? לא משום דפסילי, אלא משום דזיל אומנותיהו. דרש בר קפרא: לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה. מאי היא? אמר רב יהודה: מחטא דתלמיותא. קידושין דף פב.

Our Rabbis taught: He whose business is with women has terrible temptations; e.g., goldsmiths, carders, [handmill] cleaners, peddlers, wool-dressers (weavers), barbers, launderers, blood letters, bath attendants and tanners. Of these neither a king nor a High Priest may be appointed. What is the reason? Not because they are unfit, but because their profession is unbecoming.

Bar Kappara taught: One should always teach his son a clean and easy craft. What is it? — Said Rab Yehudah: Quilting. **Kiddushin 82a**

D.

רבי יהודה אומר: כל שאינו מלמדו אומנות - מלמדו ליסטות. ליסטות ס"ד? אלא, כאילו מלמדו ליסטות. מאי בינייהו? איכא בינייהו, דאגמריה עיסקא. קדושין ל:

R. Yehudah said: He who does not teach his son a craft teaches him brigandage. "Brigandage"! can you think so? — Rather say: It is like teaching him brigandage. Wherein do they differ? — They differ where he teaches him business. **Kiddushin 30b**

E.

אבא גורייך איש צדיין אומר משום אבא גוריא: לא ילמד אדם את בנו חמר, גמל, קדר, ספן, רועה וחונני, שאומנותן אומנות ליסטים. . . . רבי נהוראי אומר: מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה. קדושין פב.

Abba Gurion of Zadian said on the authority of Abba Guria: One should not teach his son to be a donkey-driver, camel-driver, waggoner, sailor, shepherd, or shopkeeper, because their profession is the profession of robbers. R. Nehorai said: I abandon every trade in the world and teach my son Torah only. **Kiddushin 82a**

V. Clothing

A. Shoes

רבי יהודה אומר אף לא מנעל לבן. תניא, רבי יהודה מתיר בשחור ואוסר בלבן, מפני שצריך ביצת הגיר. רבי יוסי אוסר בשחור, מפני שצריך לצחצחו. ולא פליגי, מר כי אתריה ומר כי אתריה. באתריה דמר בשרא לתחת, באתריה דמר בשרא לעיל. ביצה יד:

R. Yehudah says: Not even white shoes. It was taught: R. Judah permits black [sandals] and forbids white because they [still] require a clod containing silicate of iron (used for blackening iron). R. Yose forbids black [shoes] because they [still] require to be smoothed. And they do not differ. The one Master [ruling] according to his district and the other Master according to his district. In the district of the one Master [the shoe was finished] with the flesh [side of the leather] inside, [and] in the district of the other Master [they finished the shoes] with the flesh [side] outwards. **Beitza 14b**

איתמר: התיר רצועות מנעל וסנדל, תני חדא: חייב חטאת, ותניא אידך: פטור אבל אסור, ותניא אידך מותר לכתחילה. קשיא מנעל אמנעל, קשיא סנדל אסנדל - מנעל אמנעל לא קשיא, הא דקתני חייב חטאת - בדאושכפי, פטור אבל אסור - בדרבנן, מותר לכתחילה - בדבני מחוזה. סנדל אסנדל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת - בדטייעי, דקטרי אושכפי, פטור אבל אסור - בדחומרתא דקטרי אינהו, מותר לכתחילה - בסנדל דנפקי ביה בי תרי, כדרב יהודה. דרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא הוה ליה ההוא זוגא דסנדלי, זמנין דנפיק ביה איהו, זימנין נפיק ביה ינוקיה. אתא לקמיה דאביי, אמר ליה: כהאי גונא מאי? אמר ליה: חייב חטאת. אמר ליה: השתא פטור אבל אסור קא קשיא לי, חייב חטאת קאמרת לי? - מאי טעמא? - אמר ליה: משום דבחול נמי, זימנין נפיקא ביה אנא, זימנין נפיק ביה ינוקא. - אמר ליה: אי הכי - מותר לכתחילה. שבת קיב.

And the laces of her shoes or sandals. It was stated: If one unties the laces of his shoes or sandals, — one [Baraitha] taught: He is liable to a sin-offering; another taught: He is not liable, yet it is forbidden; while a third taught: It is permitted in the first place. Thus [the rulings on] shoes are contradictory, and [those on] sandals are contradictory? [The rulings on] shoes are not contradictory: when it teaches, ‘he is liable to a sin-offering’, it refers to cobblers’ [knots]; ‘he is not liable, but it is forbidden’ — that refers to [a knot] of the Rabbis; ‘it is permitted in the first place’, refers to [the knots] of the townspeople of Mahoza. [The rulings on] sandals too are not contradictory: when it states that ‘one is liable to a sin-offering’, it refers to [sandals] of travellers tied by cobblers; one is not liable yet it is forbidden’, refers to amateur knots tied by [the wearers] themselves; ‘it is permitted at the outset’, refers to sandals in which two go out, as was the case with Rab Judah. For Rab Judah, brother of R. Salla the Pious, had a pair of sandals, at times he

went out in them, at others his child. He went to Abaye and asked him, How is it in such a case?-One is liable to a sin-offering [for tying them], he replied. I do not even understand why [though] one is not liable for this yet it is forbidden, and you tell me that one is liable to a sin-offering. What is the reason? — "Because on weekdays too," he replied, "at times I go out in them, at others the child. In that case, said he, it is permitted at the outset." **Shabbos 112a**

מטה של תלמידי חכמים כיצד? כל שאין תחתיה אלא סנדלין בימות החמה ומנעלין בימות הגשמים. בבא בתרא נח.

What is the sign of the bed of a talmid chacham? — That nothing is kept under it save sandals in the summer season and shoes in the rainy season. **Bava Basra 58a**

B. The Wardrobe

ואלו הם שמנה עשר כלים: מקטורן, אונקלי, ופונדא. קלבוס של פשתן, וחלוק, ואפיליות, ומעפורת, ושני ספרקין, ושני מנעלים. ושני אנפילאות, ושני פרגד, וחגור שבמתניו, וכובע שבראשו, וסודר שבצוארו. שבת קכ.

And these are the eighteen garments: a cloak, undertunic, hollow belt, linen [sleeveless] tunic, shirt, felt cap, apron, a pair of trousers, a pair of shoes, a pair of socks, a pair of breeches, the girdle round his loins, the hat on his head and the scarf round his neck. **Shabbos 120a**

C.

בעא מיניה ר' יוחנן מרבי בנאה: חלוק של ת"ח כיצד? כל שאין בשרו נראה מתחתיו. טלית של ת"ח כיצד? כל שאין חלוקו נראה מתחתיו טפת. בבא בתרא נו:

R. Yochanan asked R. Bana'ah how [long] the under-garment of a talmid chacham [should be]. He replied: So long that his flesh should not be visible beneath it. How [long should] the upper garment of a talmid chacham [be]? — So long that not more than a handbreadth of his under-garment should be visible underneath. **Bava Basra 57b**

D.

אמר רב יהודה אמר שמואל: אפילו להבחין בין בגדו לבגדי אשתו. אמר רבא: לא אמרן אלא דבני מחוזא, אבל דבני חקליתא - מידע ידעי, ודבני מחוזא נמי לא אמרן אלא זקנות, אבל דילדות - מידע ידעי. שבת יב.

Rav Yehudah said in Shmuel's name: [It is forbidden] even to distinguish between one's own garments and his wife's [by lamp light]. Said Rava: That was stated only of townspeople; but those of country folk are easily distinguished. And [even] in the case of townspeople this was stated only of old women; but those of young women are readily distinguishable. **Shabbos 12a**

VI. The Bathhouse

A.

הנכנס לבית המרחץ, מקום שבני אדם עומדין לבושיין - יש שם מקרא ותפלה, ואין צריך לומר שאילת שלום, ומניח תפילין ואין צריך לומר שאינו חולץ. מקום שבני אדם עומדים ערומים ולבושיין - יש שם שאילת שלום, ואין שם מקרא ותפלה, ואינו חולץ תפילין, ואינו מניח לכתחלה. מקום שבני אדם עומדין ערומים - אין שם שאילת שלום, ואין צריך לומר מקרא ותפלה, וחולץ תפילין ואין צריך לומר שאינו מניח. שבת י.

If one enters the baths in the place where people stand dressed, both reading [the Shema] and prayer [the Eighteen Benedictions] are permissible, and a greeting of 'Peace' goes without saying; and one may don the phylacteries there, and it goes without saying that he need not remove them [if already wearing them]; in the place where people stand undressed and dressed, a greeting of 'Peace' is permissible there but one may not read [the shema] nor don the phylacteries but he need not remove them [if already wearing them]; in the place where people stand undressed, a greeting of 'Peace' is not permissible there and reading and praying goes without saying; the phylacteries must be removed, and it goes without saying that they must not be donned. in the place where people stand undressed, a greeting of 'Peace' is not permissible there and reading and praying goes without saying; the phylacteries must be removed, and it goes without saying that they must not be donned. **Shabbos 10a**

B.

תנו רבנן: מרחץ שפקקו נקביו מערב שבת, למוצאי שבת - רוחץ בו מיד. פקקו נקביו מערב יום טוב - למחר נכנס ומזיע, ויוצא ומשתטף בבית החיצון. אמר רב יהודה: מעשה במרחץ של בני ברק שפקקו נקביו מערב יום טוב, למחר נכנס רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא, והזיעו בו ויצאו ונשתטפו בבית החיצון. אלא שחמין שלו מחופין בנסרים. כשבא הדבר לפני חכמים, אמרו: אף על פי שאין חמין שלו מחופין בנסרין. ומשרבו עוברי עבירה התחילו לאסור. אמבטיאות של כרכין - מטייל בהן ואינו חושש. שבת מ.

Our Rabbis taught: If the holes of a bath-house are plugged on the eve of the Sabbath, one may bathe therein immediately after the conclusion of the Sabbath; if on the eve of a Festival, one may enter on the morrow, sweat, and go out and have a souse bath in the outer chamber. Rav Yehudah said: it once happened at the baths of Bene Berak that the holes were plugged on the eve of a Festival: on the morrow R. Elazar b. Azariah and R. Akiva entered, sweated therein, went out, and had a souse bath in the outer chamber, but the warm water was covered over with boards. When the matter came before the Sages, they said: Even if the warm water is not covered with boards. But when transgressors grew in number, they began forbidding it. One may stroll through the baths of large cities and need have no fear. **Shabbos 40a**

C.

כי נפיק מאי אומר? אמר רב אחא: מודה אני לפניך ד' שהצלתי מן האור. רבי אבהו על לבי בני, אפחית בי בני מתותיה, אתרחיש ליה ניסא קם על עמודא שזיב מאה וחד גברי בחד אבריה, אמר: היינו דרב אחא. ברכות ס.

On leaving the bath-house what does he say? R. Aha said: I give thanks unto Thee, O L-rd, my G-d, that Thou hast delivered me from the fire. R. Abbahu once went into the bathhouse and the floor of the bath-house gave way beneath him, and a miracle was wrought for him, and he stood on a pillar and rescued a hundred and one men with one arm. He said: This is what R. Aha meant. **Berachos 60a**

D.

רחץ בחמין ולא נשתטף בצונן - דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן. רחץ ולא סך - דומה למים על גבי חבית. שבת מא.

If one bathes in hot water and does not have a cold shower bath, he is like iron put into fire but not into cold water. If one bathes without anointing, he is like water [poured] over a barrel. **Shabbos 41a**

VII. Streets and Houses

A.

תניא: אין מבוי ניתן בלחי וקורה עד שיהו בתים וחצרות פתוחין לתוכו. עירובין ה.

It was taught: [The movement of objects in] an alley cannot be permitted [on the Sabbath] by means of a sidepost and a crossbeam unless houses and courtyards open out into it. **Eiruvim 5a**

B.

והכרמלית אטו כולהו נמי לאו כרמלית נינהו? כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרשות הרבים. דאף על גב דזימנין דדחקי ביה רבים ועיילי לגוה, כיון דלא ניחא תשמישתיה - כי כרמלית דמי. כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: בין העמודין נידון ככרמלית. מאי טעמא - אף על גב דדרסי בה רבים, כיון דלא מסתגי להו בהדיא ככרמלית דמיא. אמר רבי זירא אמר רב יהודה: איצטבא שלפני העמודים נידון ככרמלית. שבת ז.

‘And a karmelith.’ Are then all these [sea, plain and colonnade] too not karmelith? — When R. Dimi came, he said in the name of R. Yochanan: This is necessary only in respect of a corner near a street: though the masses sometimes press and overflow therein, yet since it is inconvenient for [general] use, it ranks as a karmelith.

When R. Dimi came, he said in R. Yochanan's name: [The place] between the pillars is treated as a karmelith. What is the reason? Though the general public walk through there, since they cannot proceed with ease, it is as a karmelith. R. Zera said in Rab Yehudah's name: The balcony in front of the pillars is treated as a karmelith. Now, he who stated thus of [the ground] between the pillars, — how much more so the balcony! But he who mentions the balcony-only the balcony [ranks as a karmelith], because it is inconvenient for [general] use, but not [the ground] between the pillars, which is convenient for [general] use. Another version: but [the place] between the pillars, through which the public occasionally walk, is as public ground. **Shabbos 7a**

C.

מחזרת רב אמר: חייבת, ושמואל אמר: פטורה. ולשמואל, משלמת מה שהזיקה, היכי משכחת לה דמחייבא? כגון דשבקה לרחבה ואזלה וקמה בצידי רחבה. מתיב רב נחמן בר יצחק: מפתח החנות משלמת מה שנהנית, היכי משכחת לה? פשיטא במחזרת וקאמר מה שנהנית, מה שנהנית אין, מה שהזיקה לא הוא מותיב לה, והוא מפרק לה: דקיימא בקרן זוית. בבא קמא כא:

In the case of an animal [standing in a market place but] turning its head into the sideways [and unlawfully consuming food which was lying there], Rav maintains that there will be liability [for the actual damage] whereas Shmuel says that there will be no liability [for the actual damage]. But according to Shmuel, how then can it happen that there will be liability to pay for actual damage? — Only when, e.g., the animal had quitted the market place altogether and had walked right into the sideways of the market place. R. Nahman b. Yitzchak raised an objection: *So also if it consumed at the entrance of a shop, payment to the extent of the benefit will be made.* How could the damage in this case have occurred unless, of course, by the animal having turned [its head to the entrance of the shop]? Yet the text states, *payment to the extent of the benefit.* [That is to say,] only to the extent of the benefit [derived by the animal] but not for the actual damage done by it? — He raised the objection and he himself answered it: The entrance to the shop might have been at a corner [in which case the animal had access to the food placed there without having to turn its head]. **Bava Kama 21a**

D.

רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין. אבות ד:טז

R. Yaacov said: This world is like unto a vestibule (prostare) before the world to come; prepare theyself in the vestibule, so that thou mayest enter the banquet hall (triclinium). **Avos 4:16**

E.

כל כלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו. טמא. חוץ מן הדלת. ומן הנגר. ומן המנעול. והפותה שתחת הציר. והציר. והקורה. והצינור. שנעשו לקרקע: כלים יא:ב

Every metal vessel that has a name of its own is susceptible to uncleanness, excepting a door, a bolt, a lock, a socket under a hinge, a hinge, a clapper, and the threshold groove under a door post, since these are intended to be attached to the ground. **Kailim 11:2**

F.

משילין פרות דרך ארובה ביום טוב, אבל לא בשבת. ביצה לה:

One may let down fruits through a trap-door [or sky light or compluvium] on a festival but not on Shabbos. **Beitza 35b**

G.

חצר שהיא מוקפת אכסדרה. סוכה יז.

A courtyard which is surrounded by an exedra [or peristyle]. **Sukkah 17a**

VIII. Beds and Sofas

A. Strapwork

איתמר: איזהו מטה ואיזהו דרגש? אמר רבי ירמיה: מטה מסרגין אותה על גבה, דרגש מסרגין אותו מגופו. מיתבי: כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה? המטה והעריסה משישופם בעור הדג ואי מטה מסתרגת על גבה, למה לי שיפת עור הדג? אלא הא והא מגופן, מטה אעולי ואפוקי בבזיני, דרגש אעולי ואפוקי באבקתא. א"ר יעקב בר אחא אמר רבי: מטה שנקליטיה יוצאין זוקפה ודיו. נדרים נו:

What is a mittah, and what a dargesh? — R. Yirmiah said: [In] a mittah [a bedstead] the strapwork is drawn on top; a dargesh has the strapwork inside. An objection is raised: From when are wooden articles ready to receive uncleanness? A mittah and a cradle from when they are smoothed [by being rubbed] with fish skin. Now if the mittah has its strapwork drawn up on top, why must it be smoothed with fish skin? But both [the mittah and the dargesh] have their strappings drawn inside: a mittah has its straps drawn in and on through slits [in the boards]; those of a dargesh go in and on through loops. **Nedarim 56b**

B. Interlacing Strapwork

מסרגין את המטות, מאי מסרגין ומאי ממתחין? כי אתא רב דימי אמר: פליגי בה רבי חייא בר אבא ורב אסי, ותרוייהו משמיה דחזקיה ורבי יוחנן חד אמר: מסרגין שתי וערב, וממתחין שתי בלא ערב. וחד אמר: מסרגין שתי בלא ערב, וממתחין שאם היה רפוי ממתחו. מועד קטן י.

And the cords may be interlaced in bed-frames. [R. Yose says they may only be tightened]. What is meant by 'interlacing' and what by 'tightening'? When R. Dimi came [from Palestine] he said that R. Hiyya b. Abba and R. Assi had different views on this, both reporting in the name of Hezekiah and R. Johanan. One said that 'interlacing' meant [interlacing] both the warp and the woof, and that 'tightening' meant putting in the warp without the woof; while the other said that 'interlacing' meant putting in the warp without the woof, and 'tightening' meant that he may tighten a girth cord if it has become slack. **Moed Katan 10a**

C. Pillows and Cushions

הכר והכסת של עור הרי אלו צריכין שיבואו בהם המים. כסת עגולה והכדור והאמום והקמיע והתפלה אינן צריכין שיבואו בהם המים זה הכלל כל שאין דרכו להכניס ולהוציא טובלים סתומים: מקואות י:ב

In the case of a bolster and a cushion of leather it is necessary that the water enter inside them; but in the case of a round cushion . . . it is not necessary that the water enter inside them. **Mikvaos 10:2**

D. Footstools

כי הוה בעי רבי למיסק לפוריא הוה גחין קמי פוריא. עבודה זרה י:

When Rabbi wanted to get on his bed Antoninus crouched in front of it saying, 'Get on to your bed by stepping on me.' **Avodah Zarah 10b**

רבי טרפון הוה ליה ההיא אמא, דכל אימת דהות בעיא למיסק לפוריא - גחין וסליק לה, וכל אימת דהות נחית - נחתת עלויה. קדושין לא:

R. Tarfon had a mother for whom, whenever she wished to mount into bed, he would bend down to let her ascend; (and when she wished to descend, she stepped down upon him). **Kiddushin 31b**

E. Frames

מלבן שנתנו על לשונות. ר' מאיר ורבי יהודה מטמאין. רבי יוסי ורבי שמעון מטהרין. אמר רבי יוסי מה שנה זה ממלבני בני לוי שמלבני בני לוי טהורין: (ה) מטה שהיתה טמאה מדרס נטלה קצרה ושתי כרעים טמאה ארוכה ושתי כרעים טהורה רבי נחמיה מטמא גדר שתי לשונות לוכסן גדר שתי כרעים) טפח על טפח (לוכסן או שמעטה פחות מטפח. טהורה: כלים יח:ד,ה

A bed frame that was put on props, R. Meir and R. Yehudah rule that is susceptible to uncleanness but R. Yosei and R. Shimon rule that it is clean. R. Yose argued wherein does this differ from the bed frames of the sons of Levi which are clean? If a bed that had contracted midras uncleanness lost a short side and two legs it still remains unclean, but if a long side and two legs were lost it becomes clean. R. Nechemia ruled it is unclean if two props at opposite corners were cut off, or if two legs at opposite corners were cut off, or if the bed was reduced to a level of less than a handbreadth, it becomes clean. **Kailim 18:4,5**

F. The Canopy

ונקליטי המטה וחמור וחפוי טהורין אין טמא אלא מטה ומלבן ומלבני בני לוי טהורין. כלים יח:ג

The poles of a bed, its base, and its wrapper are clean only the bed itself and its frame are susceptible to uncleanness. The bed frames of the sons of Levi, however, are clean.

Kailim 18:3

תניא: נקליטין שנים, וקינופות ארבעה. פירס על גבי קינופות פסולה, על גבי נקליטין כשרה, ובלבד שלא יהיו נקליטין גבוהין מן המטה עשרה. מכלל דקינופות, אף על פי שאין גבוהין עשרה - שאני קינופות, דקביעי. סוכה י:

It has been taught, naklitin [means a frame with] two [poles], and kinofoth [means a frame with] four [poles]; if one spread a sheet over the frame of kinofoth it is invalid, if over naklitin, it is valid, provided that the naklitin are not ten [handbreadths] high above the bed. This implies that kinofoth [are invalid] even if they are less than ten [handbreadths high]? — Kinofoth are different, since they are permanent. **Sukkah 10b**

G. Two Beds

נותן מטה ומטה ומצע לעשיר, מטה ומטה ומפץ לעני. למאן? אילימא לאשתו ולבניו ולבנותיו - הא אמרת: לו, אבל לא לאשתו ולבניו ולבנותין אלא, אידי ואידי לדידיה, תרתיה למה לי? - חדא דאכיל עלה, וחדא דזג עלה. בבא מציעא קיג:

A couch, a couch and a mattress must be left to a wealthy man, and a couch, a couch and a matting for a poor man. For whom [is the second couch]? Shall we say, For his wife, sons, and daughters? But you say, 'but not for his wife, sons and daughters'! Hence both are for himself. Then why two? — One at which he eats and the other on which he sleeps. **Bava Metzia 113b**

IX. Meals

A.

תנו רבנן: שלשה עשר דברים נאמרו בפת שחרית: מצלת מן החמה, ומן הצנה, ומן הזיקין, ומן המזיקין, ומחכימת פתי, וזוכה בדין, ללמוד תורה וללמד, ודבריו נשמעין, ותלמודו מתקיים בידו, ואין בשרו מעלה הבל, ונזקק לאשתו, ואינו מתאוה לאשה אחרת, והורגת כינה שבבני מעים, ויש אומרים: אף מוציא את הקנאה ומכניס את האהבה. בבא מציעא קז:

Our Rabbis taught: Thirteen things were said of the morning bread: It is an antidote against heat and cold, winds and demons; instills wisdom into the simple, causes one to triumph in a lawsuit, enables one to study and teach the Torah, to have his words heeded, and retain scholarship; he [who partakes thereof] does not perspire, lives with his wife and does not lust after other women; and it kills the worms in one's intestines. Some say, it also expels jealousy and induces love. **Bava Metzia 107b**

B.

תנו רבנן: שעה ראשונה מאכל לודים, שניה מאכל לסטים, שלישית מאכל יורשין, רביעית מאכל פועלים, חמישית מאכל כל אדם. איני? והאמר רב פפא: רביעית זמן סעודה לכל אדם - אלא: רביעית מאכל כל אדם, חמישית מאכל פועלים, ששית מאכל תלמידי חכמים. מכאן ואילך כזורק אבן לחמת. אמר אביי: לא אמרן אלא דלא טעים מידי בצפרא, אבל טעים מידי בצפרא לית לך בה. שבת י.

Our Rabbis taught: The first hour [of the day] is the mealtime for gladiators; the second, for robbers; the third, for heirs; the fourth, for labourers, the fifth, for all [other] people. But that is not so, for R. Papa said: The fourth [hour] is the mealtime for all people?—Rather the fourth hour is the mealtime for all [other] people, the fifth for [agricultural] laborers, and the sixth for scholars. After that it is like throwing a stone into a barrel. Abaye said: That was said only if nothing at all is eaten in the morning; but if something is eaten in the morning, there is no objection. **Shabbos 10a**

C.

למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בלילה. והאמר אביי: האי מאן דאית ליה סעודתא - לא לאכליה אלא ביממא - כעין יממא קא אמרינן. יומא עה:

Here the Torah intimates a matter of good form; that one should eat meat but at night. But surely Abaye said: One who has a meal should eat it only during the day? — We mean: as in day-light. **Yoma 75b**

D.

תניא, כיצד סדר הסבה: בזמן שהן שתי מטות גדול מסב בראש ושני לו למטה הימנו, בזמן שהן שלש מטות גדול מסב בראש, שני לו למעלה הימנו, שלישי לו למטה הימנו. מים הראשונים מתחילין מן הגדול, מים אחרונים, בזמן שהם חמשה מתחילין מן הגדול, ובזמן שהם מאה מתחילין מן הקטן עד שמגיעים אצל חמשי, וחוזרין ומתחילין מן הגדול ולמקום שמים אחרונים חוזרין לשם ברכה חוזרת. ברכות מז:

It was taught: What is the order of reclining? When there are two couches in a set, the senior one reclines first, and then the junior takes his place below him. When there are three couches, the senior takes his place first, the second next above him, and then the third one below him. Washing before the meal commences with the senior one, washing after the meal, if there are five, commences with the senior, and if there are a hundred it commences with the junior until five are left, and then they start from the senior one. The saying of grace is assigned to the one to whom the washing thus reverts. **Berachos 47b**

E.

פרקדן לא שמייה הסיבה, הסיבת ימין לא שמה הסיבה, ולא עוד אלא שמא יקדים קנה לוושט ויבא לידי סכנה. פסחים קח.

Lying on the back is not reclining; reclining on the right side is not reclining. Moreover he may put [his food] into the windpipe before the gullet, and thus endanger himself.

Pesachim 108a

F.

רבא ורבי זירא איקלעו לבי ריש גלותא, לבתר דסליקו תכא מקמייהו שדרו להו ריסתנא מבי ריש גלותא, רבא אכיל ורבי זירא לא אכיל. אמר ליה: לא סבר לה מר סלק אסור מלאכול? - אמר ליה: אנן אתכא דריש גלותא סמכינן. אמר רב: הרגיל בשמן - שמן מעכבו. אמר רב אשי, כי הוינן בי רב כהנא אמר לן: כגון אנן דרגילין במשחא - משחא מעכבא לן. ולית הלכתא ככל הני שמעתתא, אלא כי הא דאמר רבי חייא בר אשי אמר רב, שלש תכיפות הן: תכף לסמיכה שחיטה, תכף לגאולה תפלה, תכף לנטילת ידים ברכה. ברכות מב.

Rava and R. Zera once visited the Exilarch. After they had removed the tray from before them, a gift [of fruit] was sent them from the Exilarch. Rava partook, but R. Zera did not partake. Said the latter to him: Does not the Master hold that if the food has been removed it is forbidden to eat? He replied: We can rely on the tray of the Exilarch.

Rav said: If one is accustomed to [rub his hands with] oil [after a meal], he can wait for the oil. R. Ashi said: When we were with R. Kahana he said to us: I, for instance, who am accustomed to use oil, can wait for the oil. But the law is not as stated in all those dicta reported above, but as thus stated by R. Hiyya b. Ashi in the name of Rav: Three things should follow immediately one on the other. The killing [of the sacrifice] should follow immediately on the laying on of hands. Tefillah should follow immediately on ge'ullah. Grace should follow immediately on the washing of hands. **Berachos 42a**

X. Banquets

A.

כיצד סדר הסבה? אורחין נכנסין ויושבין על גבי ספסלין ועל גבי קתדראות עד שיכנסו כולם. הביאו להם מים כל אחד ואחד נוטל ידו אחת, בא להם יין כל אחד ואחד מברך לעצמו עלו והסבו ובא להם מים, אף על פי שכל אחד ואחד נוטל ידו אחת חוזר ונוטל שתי ידיו. בא להם יין, אף על פי שכל אחד ואחד ברך לעצמו אחד מברך לכולם. ברכות מג.

What is the procedure for reclining? The guests enter and sit on benches or [cathedra] chairs until they are all assembled. When water is brought, each one washes one hand. When wine is brought, each one says a blessing for himself. When they go up [on to the couches] and recline, and water is brought to them, although each one of them has already washed one hand, he now again washes both hands. When wine is brought to them, although each one has said a blessing for himself, one now says a blessing on behalf of all. **Berachos 43a**

B.

ברך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון, ברך על הפרפרת שלפני המזון פטר את הפרפרת שלאחר המזון. ברכות מב.

A blessing said over the wine taken before the meal serves also for the wine taken after the meal. A blessing over the hors d'oeuvres taken before the meal serves for the sweets taken after the meal. **Berachos 42a**

C.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא בשבתות וימים טובים, הואיל ואדם קובע סעודתו על היין, אבל בשאר ימות השנה מברך על כל כוס וכוס. אתמר נמי, אמר רבה בר מרי אמר רבי יהושע בן לוי: לא שנו אלא בשבתות וימים טובים, ובשעה שאדם יוצא מבית המרחץ, ובשעת הקזת דם, הואיל ואדם קובע סעודתו על היין, אבל בשאר ימות השנה - מברך על כל כוס וכוס. ברכות מב:

Rabbah b. Bar Hanah said in the name of R. Yochanan: This was meant to apply only to Sabbaths and festivals, because then a man makes wine an essential part of his meal. On others days of the year, however, a blessing is said over each cup. It has also been reported: Rabbah b. Mari said in the name of R. Yehoshua b. Levi: This was meant to apply only to Sabbaths and festivals, and to meals taken when a man leaves the bath or after bloodletting, because on such occasions a man makes wine an essential part of the meal. On other days of the year, however, a blessing is said over each cup. **Berachos 42b**

D.

חמרא וחיי לפום רבנן - אין בו משום דרכי האמורי. מעשה ברבי עקיבא שעשה משתה לבנו, ועל כל כוס וכוס שהביא אמר: חמרא וחיי לפום רבנן, חיי וחמרא לפום רבנן ולפום תלמידיהון. שבת סז:

'Wine and health to the mouth of our teachers!' is not considered the ways of the Amorite. It once happened that R. Akiva made a banquet for his son and over every glass [of liquor] that he brought he exclaimed, 'Wine and health to the mouth of our teachers; health and wine to the mouths of our teachers and their disciples!' **Shabbos 67b**

E.

מאי אפיקומן? . . . שמואל אמר: כגון אורדילאי לי וגוזלייא לאבא. ורב חנינא בר שילא ורבי יוחנן אמרו כגון תמרים קליות ואגוזים. פסחים קיט:

What does Aphikoman mean? . . . Shmuel said: E.g., mushrooms for myself and pigeons for Abba. R. Hanina b. Shila and R. Yochanan said: E.g., dates, parched ears of corn, and nuts. **Pesachim 119b**

F.

והוא אומר על המוגמר, ואף על פי שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה. ברכות מב:

The same one [who made the benediction over the wine] says the benediction over the perfume [fragrant spices over coals] although the perfume is not brought in until after the meal. **Berachos 42b**

XI. Soldiers and Gladiators

A.

שלשה תריסין הם. תריס הכפוף. טמא מדרס. ושמשחקין בו בקונפון. טמא טמא מת. ודיצת הערביין טהורה מכלום: כלים כד:א

Three different laws are applicable to shields: The bent shield (scutum) is susceptible to "midras" uncleanness; The shield with which combatants play in the arena is susceptible to corpse uncleanness; and the toy-shield of the Arabs is free from all uncleanness.

Keilim 24:1

B.

הסיף והסכין והפגיון והרומח. . . . הרי אלו טמאין. כלים יג:א

The sword, knife, dagger, spear . . . are susceptible to uncleanness. **Keilim 13:1**

C.

ולא בשריון ולא בקסדא ולא במגפיים. שריון - זרדא. קסדא אמר רב: סנוארתא. מגפיים אמר רב: פזמקי. שבת סב.

[One is not allowed to go out on Shabbos] with a "shiryon", nor with a "kasda", nor with "megafayim". "Shiryon" is a coat of mail. "Kasda", — Rav said: It is a polished metal helmet. "Megafayim", — Rav said: These are greaves. **Shabbos 62a**

D.

רבי יוסי אומר אף טפיטן של סוס טמא משום מושב מפני שעומדין עליו בקומפון. כלים כג:ב

R. Yosei ruled: A horse-cloth is also susceptible to uncleanness as seat, since people stand on it in the arena. **Keilim 23:2**

E

רבי שמעון מתיר בתבואה, כגון חטין - לעשות מהן לודיות. ביצה יד:

It was taught: R. Shimon allows grain: e.g., wheat, to prepare thereof food for gladiators. **Beitza 14b**

תנו רבנן: שעה ראשונה מאכל לודים. שבת י.

Our Rabbis taught: The first hour [of the day] is the mealtime for gladiators. **Shabbos 10a**

F.

ריש לקיש זבין נפשיה ללודאי, שקל בהדיה חייתא וגלגלתא, אמר: גמירי, דיומא בתרא כל דבעי מינייהו עבדי ליה, כי היכי דליחול אדמיה. יומא בתרא אמרו ליה: מאי ניחא לך? אמר להו: בעינא אקמטינכו ואותבינכו, וכל חד מיניכו אמחי' חייתא ופלגא. קמטינהו ואותבינהו כל חד מינייהו, כד מחייה חד חייתא נפק נשמתיה חרקיניה לשיניה, א"ל: אחוכי קא מחיכת ביי אכתי פש לך גבי פלגא דחייתא, קטלינהו כולהו. גיטין מז.

Resh Lakish once sold himself to the Lydians (or a gladiatorial school). He took with him a bag with a stone in it, because, he said, it is a known fact that on the last day they grant any request [of the man they are about to kill] in order that he may forgive them his murder. On the last day they said to him: What would you like? He replied: I want you to let me tie your arms and seat you in a row and give each one of you a blow and a half with my bottle. He bound them and seated them, and gave each of them a blow with his bag which stunned him. [One of them] ground his teeth at him. Are you laughing at me? he said. I have still half a bag left for you. So he killed them all and made off. **Gittin 47a**

G.

תנו רבנן: ההולך לאיצטדינין ולכרקום, וראה שם את הנחשים ואת החברין, בוקיון ומוקיון ומוליון ולוליון, בלורין סלגורין - הרי זה מושב לצים, ועליהם הכתוב אומר: (תהלים א) אשרי האיש אשר לא הלך וגו' כי אם בתורת ד' חפצו, הא למדת, שדברים הללו מביאין את האדם לידי ביטול תורה.

תנו רבנן: אין הולכין לטרטיאות ולקרקסאות, מפני שמזבלין שם זיבול לעבודת כוכבים, דברי ר' מאיר וחכמים אומרים: מקום שמזבלין אסור - מפני חשד עבודת כוכבים, ומקום שאין מזבלין שם אסור - מפני מושב לצים. מאי בינייהו? אמר ר' חנינא מסורא: נשא ונתן איכא בינייהו. עבודה זרה יח:

Our Rabbis taught: Those who visit stadiums or a camp and witness there [the performance] of sorcerers and enchanters, or of bukion and mukion, lulion and mulion, blurin or salgurin (different forms of entertainment) — lo, this is 'the seat of the scornful,' and against those [who visit them] Scripture says, Happy is the man that hath not walked in the counsel of the wicked . . . nor sat in the seat of the scornful, but his delight is in the law of the Lord (Psalms 1:1). From here you can infer that those things cause one to neglect the Torah.

Our Rabbis taught: One should not go to theatres or circuses because entertainments are arranged there in honour of the idols. This is the opinion of Rabbi Meir. But the Sages say: Where such entertainments are given there is the prohibition of being suspected of idolatrous worship, and where such entertainment is not given. the prohibition is because of being in 'the seat of the scornful'. What is the difference between these two reasons? Said Rav Chanina of Sura: The difference is in the case of already having done business. [If the prohibition is related to idolotry then the proceeds of the sale are forbidden.]

Avodah Zarah 18b